

Protokoll 13/2025

fört vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds
sammanträde torsdagen den 18 december 2025 kl. 18:30-
20:30, Slakthusplan 8A

Ledamöter

Hassan Jama (V) Ordförande
Peter Backlund (L) 1:e vice ordförande
Kristina Öberg (S) 2:e vice ordförande
Alexander Pettersson (S) §§8-13, §§15-20
Ingela Edlund (S)
Mikael Hörnkvist (S)
Cecilia Herrström (V)
Gustav Johansson (M)
Henrik Virro (M)
Victor Siljevik (M)
Emelie Wassermann (SD)
Christina Peterson (C)
Anna Forssell (S) §§1-7 ersätter Alexander Pettersson (S)
Bodil Unenge (MP) ersätter Peter Dannqvist (MP)

Ersättare

Anna Forssell (S) §§8-13, §§15-20
Anna-Lena Strindlund (S)
Papel Khan (S)
Max Altez Linhardt (S)
Erika Sandström Nysäter (V)
Margareta Olofsson (V)
Kristiina Katajikko (M)
Aura Weström (M)
Peter Strandberg (M)
Stefan Holm (C)

Övriga närvarande

Carina Idenfors Avdelningschef
Jenny Johansson Avdelningschef
Anna Larsson Avdelningschef
Karin Åberg Avdelningschef
Veronica Starck Avdelningschef Tf. stadsdelsdirektör
Nassrin Abdulkarim Nämndsekreterare
Camilla Nilsson Personalföreträdare
Melise Nordstrand Personalföreträdare
Catarina Söderberg Avdelningschef Tf. avdelningschef

Justerare

Hassan Jama, Peter Backlund

Datum för justering	2025-12-22
Paragraf	§§1-13, §§15-20
Sekreterare	Nassrin Abdulkarim

ÄRENDELISTA

- §1 Val av justerare och dag för justering
- §2 Godkännande av dagordning
- §3 Medborgarförslag om att inrätta en samlingslokal för föreningar i Stureby
- §4 Skrivelse gällande redovisning av delegationsbeslut, Planterarvägen 15 – LSS-gruppbestäder
- §5 Skrivelse om idrottens roll i det brottsförebyggande arbetet
- §6 Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds månadsrapport – november 2025
- §7 Verksamhetsplan 2026 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
- §8 Rapportering till IVO av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 3 år 2025
- §9 Fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsår 2026
- §10 Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds delegationsordning 2026
- §11 Upphandling av betesdjur på kommunalmark
- §12 Remiss av revisionsrapport – Kränkande behandling och diskriminering i förskolan
- §13 Remiss av motion om att utreda det långsiktiga behovet och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning
- §15 Remiss av styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
- §16 Remiss av motion om att påbörja utvecklingen av Högdalstopparna till ett attraktivt och öppet friluft- och rekreationsområde och utreda möjligheten till kollektivtrafik
- §17 Stadsdelsdirektörens information
- §18 Anmälningar för kännedom
- §19 Redovisning av delegationsbeslut
- §20 Stadsdelsnämndens frågor

§ 1**Val av justerare och dag för justering****Beslut**

Beslut Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd utser 1:a vice ordförande Peter Backlund (L) att tillsammans med ordförande Hassan Jama (V) justera dagens protokoll.

Justering sker måndag den 22 december 2025.

§ 2
Godkännande av dagordning**Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner dagordningen.

§ 3**Medborgarförslag om att inrätta en samlingslokal för
föreningar i Stureby****Svar på medborgarförslag**

EÄV 2025/871

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Stureby villaägarförening har lämnat in ett medborgarförslag till stadsdelsförvaltningen om att inrätta en samlingslokal för föreningar i Stureby.

Stadsdelsförvaltningen har i dagsläget ingen möjlig samlingslokal för föreningar i Stureby utan hänvisar istället till Östberga kulturhus. Stadsdelsförvaltningen kommer under nästa år att utreda möjligheterna till fler ändamålsenliga möteslokaler för föreningar i stadsdelsområdet.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Särskilt uttalande

Peter Backlund (L), Gustav Johansson m.fl (M) och Christina Peterson (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande:

Stadsdelsförvaltningen har svarat på medborgarförslaget om att inrätta en samlingslokal för föreningar i Stureby. Tillgången till föreningslokaler är en brist i hela staden. Vi välkomnar därför att stadsdelsförvaltningen har i uppdrag att utreda vilka möjligheter som kan finnas i vår stadsdel. Vi tror också att denna utredning inte ska behöva ta alltför lång tid.

Den så kallade "Rotundan" ligger centralt i Stureby och är ett intressant alternativ, men på kort sikt är alternativet svårt att genomföra. Däremot borde det finnas kortsiktigare lösningar på lokal även i Stureby efter förvaltningens utredning, som förhoppningsvis kan användas som föreningslokal både för villaföreningen och andra föreningar i området.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/871-5 Tjänsteutlåtande - Svar på medborgarförslag om att inrätta en samlingslokal föreningar i Stureby
- EÅV 2025/871-4 Medborgarförslag till EÅV stadsdelsnämnd (maskade personuppgifter)

§ 4**Skrivelse gällande redovisning av delegationsbeslut,
Planterarvägen 15 – LSS-gruppbostäder****Svar på skrivelse från (SD)**

EÅV 2025/825

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Emelie Wassermann och Simon Wiklund Lyons, båda (SD), har lämnat in en skrivelse med frågor om det redovisade delegationsbeslut om LSS-boende, Planterarvägen 15.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/825-2 Tjänsteutlåtande: Skrivelse gällande redovisning av delegationsbeslut, Planterarvägen 15 - LSS-gruppbostäder
- EÅV 2025/825-1 EÅV SDN 250925 - Skrivelse gällande ordförandebeslut LSS boende (SD)

§ 5**Skrivelse om idrottens roll i det brottsförebyggande arbetet****Svar på skrivelse från (M), (L) och (C)**

EÅV 2025/824

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

En skrivelse med frågor om idrottens roll i det brottsförebyggande arbetet har inkommit till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Skribenterna lyfter att idrottsrörelsen spelar en avgörande roll i det förebyggande arbetet mot utanförskap och kriminalitet och vill få en tydligare bild av stadsdelsförvaltningens arbete med detta.

I den lokala samverkansöverenskommelsen där stadsdelsförvaltningen ingår är unga i risk för destruktivt beteende ett prioriterat område. Stadsdelsförvaltningen redogör för det pågående arbetet i samverkan med andra aktörer och planerade initiativ som ska stärka idrottens roll i det förebyggande arbetet.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/824-2 Tjänsteutlåtande: Skrivelse om idrottens roll i det brottsförebyggande arbetet
- EÅV 2025/824-1 Skrivelse - idrottens roll i det brottsförebyggande arbetet

§ 6**Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds månadsrapport
– november 2025**

EÅV 2025/12

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner månadsrapport för november 2025.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet syftar till att redovisa prognos på helårsutfall för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett överskott om 48,8 mnkr före resultatöverföringar och överskott 11,8 mnkr efter resultatöverföringar. För investeringar prognostiseras ett utfall inom fastställd budget.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner månadsrapport för november 2025.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/12-17 Tjänsteutlåtande: Månadsrapport november 2025

§ 7**Verksamhetsplan 2026 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd**

EÅV 2025/852

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Verksamhetsplan 2026 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd omfördelar parkinvesteringsmedel om 22,6 mnkr (investering).
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer resultatenheter i enlighet med detta ärende.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Plan för upphandling 2026-2028 enligt bilaga 2.
5. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 1,4 mnkr för biologisk mångfald (drift) enligt bilaga 3a.
6. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,9 mnkr för evenemang och högtider (drift) enligt bilaga 3a.
7. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,7 mnkr för ökat valdeltagande och demokrati (drift) enligt bilaga 3a.
8. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 1,0 mnkr för klimatinvesteringar (investering) enligt bilaga 3b.
9. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 9,9 mnkr för trygghetsinvesteringar (investering) enligt bilaga 3b.
10. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 0,3 mnkr för biologisk mångfald (investering) enligt bilaga 3b.
11. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker om budgetjustering med 17,0 mnkr för maskiner och inventarier egen regi (investering) enligt bilaga 3b.
12. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner investeringsönskemål parkinvesteringar 2026-2028 enligt bilaga 4.
13. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer internpriser i enlighet med bilaga 5.
14. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner System för intern kontroll 2026 enligt bilaga 6.
15. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2026 enligt bilaga 7.

16. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Lägesbild om brott och trygghet enligt bilaga 8.
17. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Ledningens genomgång enligt bilaga 9.
18. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner ansökan om kompetensutvecklingsmedel för språkutbildning i förskolan med 0,6 mnkr kr enligt bilaga 10.
19. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner ansökan om kompetensutvecklingsmedel för språkbudsutbildning inom äldreomsorgen med 0,6 mnkr enligt bilaga 11.
20. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner ansökan om kompetensutvecklingsmedel för instruktörsutbildning inom psykisk hälsa med 0,3 mnkr enligt bilaga 12.
21. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner ansökan om kompetensutvecklingsmedel för grundutbildning i Traumamedveten omsorg (TMO) med 0,1 mnkr enligt bilaga 13.
22. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anmäler omslutningsförändringar om 447,6 mnkr till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anger inriktningen för stadsdelsförvaltningens verksamhet under 2026. Verksamhetsplanen knyter an till kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Inom varje inriktningsmål har fullmäktige formulerat mål för verksamhetsområden. Stadsdelsnämnden har i sin planering konkretiserat kommunfullmäktiges mål genom att formulera nämndmål, indikatorer och aktiviteter som väntas bidra till att målen uppnås.

Verksamhetsplanen har utformats i enlighet med stadens integrerade system för ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS).

Yrkanden

Emelie Wassermann (SD) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- Att uppdra åt förvaltningen att revidera verksamhetsplanen i enlighet med Sverigedemokraternas skuggbudget för 2026.
- Att därutöver anföra följande.

Sverigedemokraterna har i skuggbudgeten för 2026 redogjort för våra visioner, våra mål och den inriktning som vi vill att Stockholm ska ta.

Vi lyfter bland annat vikten av en trygg förskola av hög kvalitet där medarbetare med goda arbetsvillkor och hög kompetens lägger grunden för barnens framtid. Barngrupperna ska minskas genom anställning av fler barnskötare. Språktester och årliga utdrag ur belastningsregistret ska säkerställa att vi har rätt medarbetare på plats. Förskolan är starkt bidragande till att motverka utanförskap och stärka barnens kunskaper i svenska och ska kännetecknas av jämställdhet, demokrati och barns rättigheter. TAKK, tecken som alternativ och kompletterande kommunikation, ska genomsyra verksamheten och ge barnen ytterligare ett alternativ för att göra sig hörda. Arbete ska göras för att stärka förskolornas kunskap om barn med NPF och särskilda behov.

Skolorna ska präglas av utbildning av hög kvalitet, studiero och trygghet. Fler vuxna i skolan och möjlighet att få undervisning i mindre sammanhang möjliggör för fler elever att tillgodogöra sig undervisningen.

Vi vill reformera fritidsgårdarna och införa fritidsgårdskort och gemensamma ordningsregler med tydliga åtgärder. Fritidsgårdarna ska utan undantag rikta sig till elever i högstadiet och ha strukturerade vuxenledda aktiviteter av anställda med adekvat utbildning. Verksamheten kan med fördel förläggas i skolornas lokaler för att öka tillgängligheten och nyttja stadens resurser på ett effektivt sätt.

Alla som arbetar med barn och unga ska lämna årliga utdrag ur belastningsregistret, detta gäller såväl inom staden som för externa aktörer och föreningar som söker bidrag.

Föreningsbidrag ska fördelas till demokratiska föreningar som riktar sig till barn, unga, seniorer samt personer med funktionsnedsättning.

Enskede-Årsta-Vantör har en äldreomsorg av hög kvalitet och det vill vi värna, att bli gammal ska vara något att se fram emot! För att säkerställa valfrihet och möjlighet för alla att hitta något som passar just deras behov vill vi värna olika boendeanternativ och lyfter speciellt fram servicehus.

Vi vill också stärka den generella tryggheten genom att anställa ordningsvakter och öka kameraövervakningen.

Peter Backlund (L) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
- Att uppdra åt förvaltningen att revidera verksamhetsplanen i enlighet med som anförs nedan.
- Att därutöver anföra följande

Vi i Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet anser att verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd för 2026 ska ta sin utgångspunkt i vår gemensamma vision för Stockholms framtid: En frihetlig, framtidsinriktad, trygg och hållbar stad med en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framför allt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga sina drömmar. Tillsammans med Kd har vi styrt staden framgångsrikt tidigare, och det avser vi också att göra efter nästa val.

Ordning och reda i stadsdelens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i vår stadsdelsnämnds verksamheter, oavsett om det handlar om förskola, äldreomsorg, stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnden tar beslut om.

Skattenivån i Stockholm är nu den högsta någonsin. Det går däremot inte att utläsa i verksamhetsberättelse och andra redovisningar att kvaliteten i verksamheterna skulle ha utvecklats på något påtagligt sätt. Vi frågar oss därför vad stockholmarna och stadsdelens invånare har fått för den skattehöjning som påtagligt känts av, särskilt för de med lägre inkomst? Trots att det ekonomiska läget ser betydligt bättre ut i staden, väljer majoriteten att inte bjuda tillbaka något i form av skattesänkning. Där står våra partier för en annan linje. Villkor för företag, en dynamisk arbetsmarknad och lägre sociala kostnader hör ihop. Stockholmarna förtjänar en skattesänkning.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka

sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi ser det exempelvis som ytterst angeläget att vår stadsdel utvecklas med fler arbetsplatser. Man ska kunna leva hela sitt vardagsliv i stadsdelen. Söderort har under en längre tid försetts med fler bostäder, men få arbetsplatser har tillkommit och i stället kommer fler arbetsplatser försvinna från tex Älvsjömassan. Flera mindre industri- och småföretagsområden har också fått lämna plats för nya bostäder- exempelvis vid Årstaberg. Söderort får inte utvecklas till enbart sovstäder där allt fler pendlar över broarna norrut och därmed är motsatsen till hållbar utveckling. Det är viktigt att stadsdelen medverkar tillsammans med företagare och stadens centrala nämnder för ett gott företagsklimat där exempelvis Årstaberg, Arenaområdet och Årsta park kan utvecklas till sin fulla potential. Vi ser det också som angeläget att stadsdelsnämnden har ett väl fungerande företagarråd. Det skulle vara ett viktigt bidrag till den bedrövliga statistik majoriteten i stadshuset lämnar efter sig, där Stockholm sjunkit som ett ankare i näringslivsrankning bland Sveriges kommuner under mandatperioden.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som medborgarna i vår stadsdel upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. När stadsdelen utvecklas ska det göras i samförstånd med de som bor här. Vi ser därför öppna möten, medborgardialog och andra kontakter med medborgare som en grundbult i demokratin.

Stadsdelen har under mandatperioden varit lite av en ideologisk lekstuga för majoriteten. Offentligt ägande för att få "rådighet" är inte alltid den bästa driftsformen. Tvärtom menar vi att upphandling ofta leder till en högre kvalitet för medborgare till en lägre kostnad. Majoriteten vill utöka den kommunala verksamheten, och ibland in absurdum. Att upphandla betesdjur tillhör knappast den kommunala kärnverksamheten. Professionella upphandlingar, täta uppföljningar och vid behov vite säkrar kvaliteten och eventuella välfärdsbrott.

Vi accepterar aldrig att människor i vår stadsdel får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem även i vår stadsdel och som begränsar människors frihet. Tidiga insatser är avgörande. Stockholm har inte legat i framkant när det gäller implementeringen av den nya socialtjänstlagen. Däremot finns

förutsättningar i vår stadsdel eftersom vi agerar pilot tillsammans med 3 andra stadsdelar. Detta kan på lång sikt minska brottsligheten. Tillgänglighet, ny sekretesslagstiftning samt förbyggande och tidiga insatser är kraftfulla verktyg för att stävja den utveckling vi haft under senare år där ungdomar tidigt dras in i grov kriminalitet. Kan EÅV snabbt, fullt ut och allt på plats med den nya socialtjänstlagens intentioner, spar det både mänskliga och ekonomiska resurser. Fortsatt viktigt är förstås insatser för dem som redan hamnat i brottslighet eller är på god väg. Fältverksamheten och trygghetsskapande åtgärder är en del av detta.

Barn och ungdomar som är omhändertagna har stadsdelen ett särskilt och extra viktigt ansvar för, där uppföljning är av yttersta vikt. Skolan kan fungera som social skyddsfaktor. Stadsdelen har tillsatt skolsamordnare som självfallet har en mycket viktig roll för att få till en fungerande skolgång direkt med resultat i fokus. Vi förväntar oss att skolresultaten framöver kommer att öka för dessa barn och ungdomar.

Tryggheten för våra medborgare är centralt för våra partier. Parker, bostadsområden, våra centrum och idrottsplatser måste vara trygga. Det finns definitivt inga garantier att parkskötseln kommer att bli av högre kvalitet när den nu helt ska skötas av stadsdelsförvaltningen och därmed finns också risker att tryggheten minskar. Trygghetsundersökningar med i och för sig lågt besvarande, visar att stadsdelens positiva trend med allt tryggare medborgare i våra områden devis har avstannat. Vi beklagar också att kommunala ordningsvakter försvunnit. Självklart kommer en annan majoritet arbeta för att öka tryggheten med olika typer av satsningar.

Gullmarsplan är en del av stadsdelen där många människor rör sig och kan upplevas otryggt. Vi vill arbeta för att den upprustning av Gullmarsplan som länge planerats, snarast kommer i gång. Städning vid stora evenemang vid Arenaområdet behöver förstärkas liksom vid Gullmarsplan som i hög grad påverkas. Idag är Gullmarsplan en asfaltsöken. Vi ser gärna fler gröna ytor. Dessutom borde det vara möjligt att i närheten av Gullmarsplan finna ytor som kan användas för spontanidrott.

Överlag i vår stadsdel saknas ytor för idrott. Det är brist på hallar, fotbollsplaner och andra ytor för idrott. Många idrotter är trångbudda. Vi vill att skolidrottslokaler ska kunna användas mer effektivt med ett lättillgängligt bokningssystem. Ytor för

spontanidrott har på många ställen försvunnit, delvis beroende på nybyggnation. Vi vill se att vår stadsdelsförvaltning systematiskt över hela stadsdelen genomsöker för att finna fler ytor för spontanidrott, där även mindre ytor kan kunna fungera med ex plats för en basketkorg.

Äldreomsorg är en grundbult i stadsdelsnämndens verksamhet. För oss är det självklart med en värdig äldreomsorg av hög kvalitet, där valfriheten för de äldre är i fokus. Vi ser också fortsatta satsningar på ny teknik som avgörande för att man ska kunna bo hemma så länge man vill. Ny teknik kan vara både säkrare och tryggare för brukare. Det kan dessutom avlasta personal, men också innebära personalutveckling. Kliniskt träningscentrum i Högdalen fyller en viktig funktion. Under vår tid i majoritet gjordes särskilda satsningar på hög kvalitet vid måltider för äldre. Det kommer vi att prioritera när vi har majoritet igen. Vi ser det också som självklart att äldre ska ha möjligheter att kunna dricka vin till maten.

Enskede Nya servicehus kommer att läggas ned under året, vilket innebär att stadsdelens sista servicehus försvinner. Vi menar att den form av mellanboende som servicehus innebär med tillgänglig och kontinuerlig personal väl fyller väl sin funktion, särskilt för de äldre som också upplever stor ensamhet. Enskede Nya servicehus behövde totalrenoveras, men våra partier vill också att efter renovering ett nytt modernt servicehus i samma lokaler etableras.

Vid tidig ålder är barn som mest mottagliga att lära sig språk. Därför är språksatsningar på svenska i förskolan så viktigt- också för att det bidrar till att barn ges liknande förutsättningar när de väl börjar i skolan. Avgörande är att personalen är förtrogen i språket. Därför ser vi det som angeläget att fortbildning för personal i svenska fortsätter. Det ska finnas tillräckligt med språkkompetent personal på varje förskola. I en del av våra stadsdelar inskrivningsgraden i förskolan lägre. Vi menar att uppsökande verksamhet bör vara utgångspunkt för att öka inskrivningsgraden.

Det är mycket bra att stadsdelsförvaltningen så småningom kommer att flytta till Rågsved, något som den förra majoriteten initierade. Tillsammans med ett kommande aktivitetshus som kommit ut av Platssamverkan Rågsved (också initierat av förra majoriteten) finns goda förutsättningar för att Rågsved kan ges ett lyft. Oroande i sammanhanget är att flytten blivit försenat ett år och kostnaderna skenat. Med en annan majoritet hade vi haft bättre kostnadskontroll. Vi är också kritiska till majoriteten i staden vars

fokus i hög grad varit Järva. Även om det i dokument sägs annat, upplever vi att Rågsved i alltför hög grad glömts bort.

Äntligen börjar det röra sig i staden om vad Högdalstopparna ska användas till. Vi ser gärna att det blir ett trevligt rekreatiomsområde med möjligheter för alla åldrar. Olika typer av träd skulle kunna planteras i området. Högdalstopparna gränsar till flera stadsdelar, varför vi gärna ser att arbetet kan göras som ett stadsdelsövergripande projekt.

I Liberalernas vision är Stockholm en frihetens och möjligheternas stad. En stad där människor med olika bakgrunder, idéer och livsprojekt kan leva sina liv fullt ut. Där kunskap, trygghet och delaktighet är grunden för att var och en ska kunna forma sin framtid. Vi vill se ett Stockholm som fortsätter utvecklas till en internationell storstad med stark tillväxt, innovativa företag, världsledande forskning, en skola som håller hög kvalitet och en välfärd som alltid står stabil.

Samtidigt ser vi att det återstår mycket arbete. Stadsdelsnämnderna är en central del av Stockholms välfärd och har ansvar för verksamheter som styr människors vardag: förskola, socialtjänst, äldreomsorg, funktionshinderverksamhet och stadsmiljö. Vi vill därför lyfta fram några av de områden där Liberalerna vill se tydligare prioriteringar, som framkommer i vår budgetreservation för 2026.

En av de viktigaste prioriteringarna är Skyddsfonden på 100 miljoner, som den rödgröna majoriteten avskaffade i början av denna mandatperiod. Fonden innebär att de stadsdelar som haft dyra placeringskostnader under året ersätts för sina faktiska kostnader, i stället för att tvingas budgetera för kostnader som är nästintill omöjliga att förutse. De ökade kostnaderna för placeringar och den mycket pressade arbetssituationen för socialsekreterare gör att detta är en nödvändig satsning. Skyddsfonden ska ge stadsdelarna möjlighet att agera tidigt, undvika nödlösningar och säkerställa att beslut om placering alltid grundas i barnets bästa, inte i stadsdelens ekonomi. Detta är vi övertygade om är en åtgärd som skulle gynna Enskede-Årsta-Vantör i hög grad, som har stora kostnader för placeringar.

Vi vill också se ett tydligare fokus på socialtjänstens närvaro i skola och förskola. Den nya socialtjänstlagen innebär att socialtjänsten ska finnas närmare barnen och fånga upp problem tidigare. Det

kräver både förstärkta skolsociala team och en utbyggnad av socialtjänstens närvaro i förskolan. Erfarenheter under året har visat att modellen fungerar när den sätts på plats. Arbetssättet ger bättre dialoger, kortare beslutsvägar och minskar risken för att problem eskalerar innan insatser sätts in.

Särskilt vill vi betona vikten av tidiga insatser för barn med ihållande och hög grad av aggressivt beteende i förskoleåldern. Detta är en av de mest etablerade riskgrupperna i forskningen och en grupp där tidig hjälp gör störst skillnad. Insatserna behöver vara föräldrabaserade, genomförbara i förskolemiljön och samordnade med socialtjänsten. Detta måste synas tydligare i verksamhetsplanen för 2026.

I förskolenämnden har vi gjort en särskild satsning på pedagogisk kvalitet som nu fördelas ut till stadsdelarna. Pengarna ska användas till stärkt språkutveckling, arbete mot negativa maskulinitetsnormer och våldsförebyggande metoder samt insatser för samspel i förskolan. Dessa områden är centrala för barns trygghet och utveckling och bör ges en tydlig plats i stadsdelsnämndens verksamhetsplan.

Vi vill framhålla vikten av att staden följer upp skolgång, hälsa och tandstatus för placerade barn på ett samlat sätt. Detta måste ske både i varje stadsdel och på stadsövergripande nivå. All erfarenhet visar att barn i samhällsvård riskerar sämre skolresultat, bristande kontinuitet i vårdkontakter och sämre hälsa. Det behöver vara en självklar del av varje verksamhetsplan att dessa barn följs upp systematiskt och att resultaten redovisas öppet.

För äldreomsorgen vill vi betona betydelsen av servicehusen. Servicehusen är en uppskattad boendeform och ett viktigt mellanting mellan ordinärt boende och vård- och omsorgsboende. Vi hade gärna sett att något servicehus i stadsdelen bevarats efter renovering och beklagar därför att Enskede Nya servicehus läggs ned som det sista i stadsdelen. Vi ser gärna att Enskede Nya servicehus återkommer som ett nytt modernt servicehus efter den omfattande renoveringen. Det ska vara möjligt för äldre att leva ett rikt liv med både trygghet och självständighet.

Inom funktionshinderområdet vill vi lyfta våra egna förstärkningar: socialpsykiatrin med 3,3 procent, schablonen för stöd och service med 4 procent samt en fördubblad ersättning för personlig assistans. Det är viktiga steg som möjliggör bättre kvalitet i

insatserna och mer självständighet för personer med funktionsnedsättning. Stadsdelarna behöver säkerställa att dessa medel används i verksamheterna och att det ger konkret effekt för brukarna.

Vi vill lyfta satsningen på upprustning av parker och stadsmiljö, vårt parklyft på 40 miljoner. Trygga parker och välskötta grönytor är avgörande för både trivsel och trygghet. Arbetet med att höja kvaliteten, stärka biologisk mångfald och skapa mer levande stadsrum ska vara en självklar prioritering i nämndernas verksamhetsplaner. I vår stadsdel finns många välskötta parker, men det finns också en hel del parker där bänkar behöver bytas ut, förstärka planeringar och utvecklas på andra sätt.

Sammanfattningsvis vill vi se att verksamhetsplanen tydligare speglar stadens viktigaste uppdrag: att erbjuda trygghet, kvalitet och likvärdighet i hela staden. Det innebär bättre stöd till barn i riskzon, en mer närvarande socialtjänst i skola och förskola, bättre uppföljning av placerade barn, ett värnande av servicehusen, förstärkningar inom LSS och socialpsykiatri samt en levande och trygg stadsmiljö.

Vi står bakom mycket av förvaltningens arbete men vill att ovanstående områden ges större tyngd och tydlighet i verksamhetsplanen för 2026.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas budgetreservation för 2026.

Christina Peterson (C) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
- Att uppdra åt förvaltningen att revidera verksamhetsplanen i enlighet med som anføres nedan.
- Att därutöver anföra följande

Vi i Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet anser att verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd för 2026 ska ta sin utgångspunkt i vår gemensamma vision för Stockholms framtid: En frihetlig, framtidsinriktad, trygg och hållbar stad med en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framför allt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga sina drömmar. Tillsammans med KD har vi styrt staden

framgångsrikt tidigare, och det avser vi också att göra efter nästa val.

Ordning och reda i stadsdelens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i vår stadsdelsnämnds verksamheter, oavsett om det handlar om förskola, äldreomsorg, stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnden tar beslut om.

Skattenivån i Stockholm är nu den högsta någonsin. Det går däremot inte att utläsa i verksamhetsberättelse och andra redovisningar att kvaliteten i verksamheterna skulle ha utvecklats på något påtagligt sätt. Vi frågar oss därför vad stockholmarna och stadsdelens invånare har fått för den skattehöjning som påtagligt känts av, särskilt för de med lägre inkomst? Trots att det ekonomiska läget ser betydligt bättre ut i staden, väljer majoriteten att inte bjuda tillbaka något i form av skattesänkning. Där står våra partier för en annan linje. Villkor för företag, en dynamisk arbetsmarknad och lägre sociala kostnader hör ihop. Stockholmarna förtjänar en skattesänkning.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi ser det exempelvis som ytterst angeläget att vår stadsdel utvecklas med fler arbetsplatser. Man ska kunna leva hela sitt vardagsliv i stadsdelen. Söderort har under en längre tid försetts med fler bostäder, men få arbetsplatser har tillkommit och i stället kommer fler arbetsplatser försvinna från tex Älvsjöområdet. Flera mindre industri- och småföretagsområden har också fått lämna plats för nya bostäder, exempelvis vid Årstaberg. Söderort får inte utvecklas till enbart sovstäder där allt fler pendlar över broarna norrut och därmed är motsatsen till hållbar utveckling. Det är viktigt att stadsdelen medverkar tillsammans med företagare och stadens centrala nämnder för ett gott företagsklimat där exempelvis Årstaberg, Arenaområdet och Årsta park kan utvecklas till sin fulla potential. Vi ser det också som angeläget att stadsdelsnämnden har ett väl fungerande företagarråd. Det skulle vara ett viktigt bidrag till den bedrövliga statistik majoriteten i stadshuset lämnar efter sig, där Stockholm sjunkit som ett ankare i näringslivsrankning bland Sveriges kommuner under mandatperioden.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som medborgarna i vår stadsdel upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. När stadsdelen utvecklas ska det göras i samförstånd med de som bor här. Vi ser därför öppna möten, medborgardialog och andra kontakter med medborgare som en grundbult i demokratin.

Stadsdelen har under mandatperioden varit lite av en ideologisk lekstuga för majoriteten. Offentligt ägande för att få "rådighet" är inte alltid den bästa driftsformen. Tvärtom menar vi att upphandling ofta leder till en högre kvalitet för medborgare till en lägre kostnad. Majoriteten vill utöka den kommunala verksamheten, och ibland in absurdum. Att upphandla betesdjur tillhör knappast den kommunala kärnverksamheten. Professionella upphandlingar, täta uppföljningar och vid behov vite säkrar kvaliteten och eventuella välfärdsbrott.

Vi accepterar aldrig att människor i vår stadsdel får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem även i vår stadsdel och som begränsar människors frihet. Tidiga insatser är avgörande. Stockholm har inte legat i framkant när det gäller implementeringen av den nya socialtjänstlagen. Däremot finns förutsättningar i vår stadsdel eftersom vi agerar pilot tillsammans med 3 andra stadsdelar. Detta kan på lång sikt minska brottsligheten. Tillgänglighet, ny sekretesslagstiftning samt förbyggande och tidiga insatser är kraftfulla verktyg för att stävja den utveckling vi haft under senare år där ungdomar tidigt dras in i grov kriminalitet. Kan EÅV snabbt, fullt ut och allt på plats med den nya socialtjänstlagens intentioner, spar det både mänskliga och ekonomiska resurser. Fortsatt viktigt är förstås insatser för dem som redan hamnat i brottslighet eller är på god väg. Fältverksamheten och trygghetsskapande åtgärder är en del av detta.

Barn och ungdomar som är omhändertagna har stadsdelen ett särskilt och extra viktigt ansvar för, där uppföljning är av yttersta vikt. Skolan kan fungera som social skyddsfaktor. Stadsdelen har tillsatt skolsamordnare som självfallet har en mycket viktig roll för att få till en fungerande skolgång direkt med resultat i fokus. Vi förväntar oss att skolresultaten framöver kommer att öka för dessa barn och ungdomar.

Tryggheten för våra medborgare är centralt för våra partier. Parker, bostadsområden, våra centrum och idrottsplatser måste vara trygga. Det finns definitivt inga garantier ett parkskötsel kommer att bli av högre kvalitet när den nu helt ska skötas av stadsdelsförvaltningen och därmed finns också risker att tryggheten minskar. Trygghetsundersökningar med i och för sig lågt besvarande, visar att stadsdelens positiva trend med allt tryggare medborgare i våra områden devis har avstannat. Vi beklagar också att kommunala ordningsvakter försvunnit. Självlärt kommer en annan majoritet arbeta för att öka tryggheten med olika typer av satsningar.

Gullmarsplan är en del av stadsdelen där många människor rör sig och kan upplevas otryggt. Vi vill arbeta för att den upprustning av Gullmarsplan som länge planerats, snarast kommer i gång. Städning vid stora evenemang vid Arenaområdet behöver förstärkas liksom vid Gullmarsplan som i hög grad påverkas. Idag är Gullmarsplan en asfaltsöken. Vi ser gärna fler gröna ytor. Dessutom borde det vara möjligt att i närheten av Gullmarsplan fina ytor som kan användas för spontanidrott.

Överlag i vår stadsdel saknas ytor för idrott. Det är brist på hallar, fotbollsplaner och andra ytor för idrott. Många idrotter är trångbodda. Vi vill att skolidrottslokaler ska kunna användas mer effektivt med ett lättillgängligt bokningssystem. Ytor för spontanidrott har på många ställen försvunnit, delvis beroende på nybyggnation. Vi vill se att vår stadsdelsförvaltning systematiskt över hela stadsdelen genomsöker för att finna fler ytor för spontanidrott, där även mindre ytor kan kunna fungera med ex plats för en basketkorg.

Äldreomsorg är en grundbult i stadsdelsnämndens verksamhet. För oss är det självklart med en värdig äldreomsorg av hög kvalitet, där valfriheten för de äldre är i fokus. Vi ser också fortsatta satsningar på ny teknik som avgörande för att man ska kunna bo hemma så länge man vill. Ny teknik kan vara både säkrare och tryggare för brukare. Det kan dessutom avlasta personal, men också innebära personalutveckling. Kliniskt träningscentrum i Högdalen fyller en viktig funktion. Under vår tid i majoritet gjordes särskilda satsningar på hög kvalitet vid måltider för äldre. Det kommer vi att prioritera när vi har majoritet igen. Vi ser det också som självklart att äldre ska ha möjligheter att kunna dricka vin till maten.

Enskede Nya servicehus kommer att läggas ned under året, vilket innebär att stadsdelens sista servicehus försvinner. Vi menar att den form av mellanboende som servicehus innebär med tillgänglig och kontinuerlig personal väl fyller väl sin funktion, särskilt för de äldre som också upplever stor ensamhet. Enskede Nya servicehus behövde totalrenoveras, men våra partier vill också att efter renovering ett nytt modernt servicehus i samma lokaler etableras.

Vid tidig ålder är barn som mest mottagliga att lära sig språk. Därför är språksatsningar på svenska i förskolan så viktigt- också för att det bidrar till att barn ges liknande förutsättningar när de väl börjar i skolan. Avgörande är att personalen är förtrogen i språket. Därför ser vi det som angeläget att fortbildning för personal i svenska fortsätter. Det ska finnas tillräckligt med språkkompetent personal på varje förskola. I en del av våra stadsdelar inskrivningsgraden i förskolan lägre. Vi menar att uppsökande verksamhet bör vara utgångspunkt för att öka inskrivningsgraden.

Det är mycket bra att stadsdelsförvaltningen så småningom kommer att flytta till Rågsved, något som den förra majoriteten initierade. Tillsammans med ett kommande aktivitetshus som kommit ut av Platssamverkan Rågsved (också initierat av förra majoriteten) finns goda förutsättningar för att Rågsved kan ges ett lyft. Oroande i sammanhanget är att flytten blivit försenat ett år och kostnaderna skenat. Med en annan majoritet hade vi haft bättre kostnadskontroll. Vi är också kritiska till majoriteten i staden vars fokus i hög grad varit Järva. Även om det i dokument sägs annat, upplever vi att Rågsved i alltför hög grad glömts bort.

Äntligen börjar det röra sig i staden om vad Högdalstopparna ska användas till. Vi ser gärna att det blir ett trevligt rekreationsområde med möjligheter för alla åldrar. Olika typer av träd skulle kunna planteras i området. Högdalstopparna gränsar till flera stadsdelar, varför vi gärna ser att arbetet kan göras som ett stadsdelsövergripande projekt.

Centerpartiet har lämnat ett eget förslag till budget för Stockholms stad kommande år. Här lyfter vi några av våra prioriteringar.

Centerpartiet satsar på en stad som ger möjligheter för alla. Ska vi lyckas få fler människor i arbete och minska utanförskapet och arbetslösheten måste det skapas fler jobb. Fyra av fem nya jobb skapas i små företag. I Enskede-Årsta-Vantör har vi många

småföretagare som skapar jobb och inte minst gör så att våra stadsdelar lever. Vi måste göra det mer attraktivt och enklare för dem att verka och företagarna ska känna att vi står på deras sida mot regelkrångel, byråkrati, bedrägerier och brottslighet.

För att främja förutsättningar för lokalt företagande vill Centerpartiet att ett närings- och småföretagarråd startas inom varje stadsdel. Vi vill också ge fler företag chansen i upphandlingar, därför bör varje stadsdel ha en upphandlingsansvarig som för en dialog med de lokala företagen.

Stockholm ska vara en grön stad. Vi älskar våra grönområden både för rekreation, lek och motion. Centerpartiet vill förena storstadens puls med gröna, rofyllda miljöer. Därför vill vi slå vakt om grönområden och den stadsnära naturen. Fler parker och grönytor ska anläggas på gråa områden i Enskede-Årsta-Vantör. Antalet träd och alléer i stadsmiljön ska bli fler och varje fällt träd ska ersättas med minst två nya. Samarbetet ska utvecklas med förskolor där vi bland annat kan erbjuda barnen att delta i stadsodling på gårdar och i parker.

Produktion av solenergi ska tänkas in från början i planering av byggnation och restaurering av befintlig byggnation, tex. solceller på tak där det fungerar. Rening av våra sjöbottnar ska intensifieras så vi kan skapa fler badbara platser inom stadsdelen.

Centerpartiet är ett parti som vet att vi inte klarar oss utan landsbygden där den mesta av vår mat produceras. Centerpartiet kämpar för hållbar mat som är sund och säker. Vi har som mål att Enskede-Årsta-Vantör serverar 100 procent svenska råvaror i våra egna verksamheter. Att satsa på våra svenska matproducenter är också ett led i att stärka vår försörjningstrygghet i händelse av kris eller krig. Vi vill ha närodlad och klimatsmart mat, inklusive mer viltkött, mat som är fri från skadliga kemikalier och tillsatser på våra skolor och till våra äldre. Kraven på djurhänsyn ska ökas vid upphandling av mat.

Centerpartiet satsar på idrott, kultur och fritid för barn och unga. Vi vill se bättre snöröjda och belysta fotbollsplaner så att de kan utnyttjas mer under hela året. Vi önskar ett särskilt föreningsstöd för fler ledare och vuxna på plats på idrottsanläggningarna samt fortsatt samarbete med privata aktörer för fler idrottsytor.

Vi vill även att fler idrottsföreningar inom skolans värld, skol-IF, startas för att få fler barn och unga att röra på sig mer och idrottsaktiviteter i skolan samt i skolans lokaler på fritiden kan vara ett naturligt sätt för fler att gå med i en idrottsförening.

Centerpartiet vill fortsätta arbetet med att tillgängliggöra idrottshallar och andra lokaler för föreningar, inte minst skolsidrottshallar utanför skoltid. Det finns numera teknik för att de lokalerna ska kunna hyras ut på ett säkert och tryggt sätt utan att skolan behöver ha personal på plats för att öppna och stänga.

Vi vill öka möjligheten till replokaler för unga musiker i Enskede-Årsta-Vantör. Vi tror, precis som för idrotten, att vi behöver ge unga möjligheter att ägna sig åt meningsfulla aktiviteter som bidrar till kreativitet och minskar utanförskap. För att lyckas med detta behöver vi i kommunen hitta bättre samverkan med föreningar, finansiärer och fastighetsföretag.

Centerpartiet vill att kommuner utvecklar kvalitet och kostnadseffektivitet, därför kommer vi att titta på verksamheter som idag drivs i egen regi men som någon annan kan göra bättre. Det gäller framför allt verksamheter som ligger längre ifrån vårt kärnuppdrag, som att förvalta fastigheter, parker eller att laga mat. Vi vill upphandla tjänsterna i stället, för att vi vet att det bidrar till god kvalitet men också växande företag.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets budgetreservation för 2026.

Gustav Johansson m.fl. (M) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

- Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
- Att uppdra åt förvaltningen att revidera verksamhetsplanen i enlighet med som anförts nedan.
- Att därutöver anföra följande

Vi i Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet anser att verksamhetsplanen för Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd för 2026 ska ta sin utgångspunkt i vår gemensamma vision för Stockholms framtid: En frihetlig, framtidsinriktad, trygg och hållbar stad med en mångfald av människor, företag och föreningar. Vi bejakar stadens styrkor och särart, och framför allt tror vi passionerat på stockholmarnas potential och möjligheter att var och en och tillsammans forma sina egen framtid och förverkliga

sina drömmar. Tillsammans med Kd har vi styrt staden framgångsrikt tidigare, och det avser vi också att göra efter nästa val.

Ordning och reda i stadsdelens ekonomi är en förutsättning för att alla verksamheter ska fungera. Service och omsorg till stockholmarna är utgångspunkten i vår stadsdelsnämnds verksamheter, oavsett om det handlar om förskola, äldreomsorg, stadsmiljöarbete eller någon annan fråga som stadsdelsnämnden tar beslut om.

Skattenivån i Stockholm är nu den högsta någonsin. Det går däremot inte att utläsa i verksamhetsberättelse och andra redovisningar att kvaliteten i verksamheterna skulle ha utvecklats på något påtagligt sätt. Vi frågar oss därför vad stockholmarna och stadsdelens invånare har fått för den skattehöjning som påtagligt känts av, särskilt för de med lägre inkomst? Trots att det ekonomiska läget ser betydligt bättre ut i staden, väljer majoriteten att inte bjuda tillbaka något i form av skattesänkning. Där står våra partier för en annan linje. Villkor för företag, en dynamisk arbetsmarknad och lägre sociala kostnader hör ihop. Stockholmarna förtjänar en skattesänkning.

I vårt Stockholm bemöts utmaningar genom samarbeten mellan staden, företagen, akademien och det civila samhället. Hit ska forskare, turister, investerare och studenter från hela världen söka sig. Stockholm ska vara en stad för alla – barn och unga, vuxna och äldre, inflyttade och de som bott här hela livet, företagare och anställda. Vi ser det exempelvis som ytterst angeläget att vår stadsdel utvecklas med fler arbetsplatser. Man ska kunna leva hela sitt vardagsliv i stadsdelen. Söderort har under en längre tid försetts med fler bostäder, men få arbetsplatser har tillkommit och i stället kommer fler arbetsplatser försvinna från tex Älvsjömassan. Flera mindre industri- och småföretagsområden har också fått lämna plats för nya bostäder- exempelvis vid Årstaberg. Söderort får inte utvecklas till enbart sovstäder där allt fler pendlar över broarna norrut och därmed är motsatsen till hållbar utveckling. Det är viktigt att stadsdelen medverkar tillsammans med företagare och stadens centrala nämnder för ett gott företagsklimat där exempelvis Årstaberg, Arenaområdet och Årsta park kan utvecklas till sin fulla potential. Vi ser det också som angeläget att stadsdelsnämnden har ett väl fungerande företagarråd. Det skulle vara ett viktigt bidrag till den bedrövliga statistik majoriteten i stadshuset lämnar efter sig, där Stockholm sjunkit som ett ankare i näringslivsranking bland Sveriges kommuner under mandatperioden.

Vi står på stockholmarnas sida och har en tydlig målsättning med vår politik, att lösa de problem som medborgarna i vår stadsdel upplever. Det är inte ett löfte om att politiken kan lösa alla problem. Men det är ett löfte om att vi ska lösa de problem som bara kan lösas genom politiska beslut. När stadsdelen utvecklas ska det göras i samförstånd med de som bor här. Vi ser därför öppna möten, medborgardialog och andra kontakter med medborgare som en grundbult i demokratin.

Stadsdelen har under mandatperioden varit lite av en ideologisk lekstuga för majoriteten. Offentligt ägande för att få "rådighet" är inte alltid den bästa driftsformen. Tvärtom menar vi att upphandling ofta leder till en högre kvalitet för medborgare till en lägre kostnad. Majoriteten vill utöka den kommunala verksamheten, och ibland in absurdum. Att upphandla betesdjur tillhör knappast den kommunala kärnverksamheten. Professionella upphandlingar, täta uppföljningar och vid behov vite säkrar kvaliteten och eventuella välfärdsbrott.

Vi accepterar aldrig att människor i vår stadsdel får sin frihet begränsad på grund av diskriminering, rasism, antisemitism eller otrygghet. Vi arbetar målmedvetet för ökad frihet genom kraftfulla insatser mot den brottslighet som idag orsakar svåra problem även i vår stadsdel och som begränsar människors frihet. Tidiga insatser är avgörande. Stockholm har inte legat i framkant när det gäller implementeringen av den nya socialtjänstlagen. Däremot finns förutsättningar i vår stadsdel eftersom vi agerar pilot tillsammans med 3 andra stadsdelar. Detta kan på lång sikt minska brottsligheten. Tillgänglighet, ny sekretesslagstiftning samt förbyggande och tidiga insatser är kraftfulla verktyg för att stävja den utveckling vi haft under senare år där ungdomar tidigt dras in i grov kriminalitet. Kan EÅV snabbt, fullt ut och allt på plats med den nya socialtjänstlagens intentioner, spar det både mänskliga och ekonomiska resurser. Fortsatt viktigt är förstås insatser för dem som redan hamnat i brottslighet eller är på god väg. Fältverksamheten och trygghetsskapande åtgärder är en del av detta.

Barn och ungdomar som är omhändertagna har stadsdelen ett särskilt och extra viktigt ansvar för, där uppföljning är av yttersta vikt. Skolan kan fungera som social skyddsfaktor. Stadsdelen har tillsatt skolsamordnare som självfallet har en mycket viktig roll för att få till en fungerande skolgång direkt med resultat i fokus. Vi förväntar oss att skolresultaten framöver kommer att öka för dessa barn och ungdomar.

Tryggheten för våra medborgare är centralt för våra partier. Parker, bostadsområden, våra centrum och idrottsplatser måste vara trygga. Det finns definitivt inga garantier att parkskötseln kommer att bli av högre kvalitet när den nu helt ska skötas av stadsdelsförvaltningen och därmed finns också risker att tryggheten minskar. Trygghetsundersökningar med i och för sig lågt besvarande, visar att stadsdelens positiva trend med allt tryggare medborgare i våra områden devis har avstannat. Vi beklagar också att kommunala ordningsvakter försvunnit. Självlärt kommer en annan majoritet arbeta för att öka tryggheten med olika typer av satsningar.

Gullmarsplan är en del av stadsdelen där många människor rör sig och kan upplevas otryggt. Vi vill arbeta för att den upprustning av Gullmarsplan som länge planerats, snarast kommer i gång. Städning vid stora evenemang vid Arenaområdet behöver förstärkas liksom vid Gullmarsplan som i hög grad påverkas. Idag är Gullmarsplan en asfaltsöken. Vi ser gärna fler gröna ytor. Dessutom borde det vara möjligt att i närheten av Gullmarsplan fina ytor som kan användas för spontanidrott.

Överlag i vår stadsdel saknas ytor för idrott. Det är brist på hallar, fotbollsplaner och andra ytor för idrott. Många idrotter är trångboddade. Vi vill att skolidrottslokaler ska kunna användas mer effektivt med ett lättillgängligt bokningssystem. Ytor för spontanidrott har på många ställen försvunnit, delvis beroende på nybyggnation. Vi vill se att vår stadsdelsförvaltning systematiskt över hela stadsdelen genomser för att finna fler ytor för spontanidrott, där även mindre ytor kan kunna fungera med ex plats för en basketkorg.

Äldreomsorg är en grundbult i stadsdelsnämndens verksamhet. För oss är det självklart med en värdig äldreomsorg av hög kvalitet, där valfriheten för de äldre är i fokus. Vi ser också fortsatta satsningar på ny teknik som avgörande för att man ska kunna bo hemma så länge man vill. Ny teknik kan vara både säkrare och tryggare för brukare. Det kan dessutom avlasta personal, men också innebära personalutveckling. Kliniskt träningscentrum i Högdalen fyller en viktig funktion. Under vår tid i majoritet gjordes särskilda satsningar på hög kvalitet vid måltider för äldre. Det kommer vi att prioritera när vi har majoritet igen. Vi ser det också som självklart att äldre ska ha möjligheter att kunna dricka vin till maten.

Enskede Nya servicehus kommer att läggas ned under året, vilket innebär att stadsdelens sista servicehus försvinner. Vi menar att den form av mellanboende som servicehus innebär med tillgänglig och kontinuerlig personal väl fyller väl sin funktion, särskilt för de äldre som också upplever stor ensamhet. Enskede Nya servicehus behövde totalrenoveras, men våra partier vill också att efter renovering ett nytt modernt servicehus i samma lokaler etableras.

Vid tidig ålder är barn som mest mottagliga att lära sig språk. Därför är språksatsningar på svenska i förskolan så viktigt- också för att det bidrar till att barn ges liknande förutsättningar när de väl börjar i skolan. Avgörande är att personalen är förtrogen i språket. Därför ser vi det som angeläget att fortbildning för personal i svenska fortsätter. Det ska finnas tillräckligt med språkkompetent personal på varje förskola. I en del av våra stadsdelar inskrivningsgraden i förskolan lägre. Vi menar att uppsökande verksamhet bör vara utgångspunkt för att öka inskrivningsgraden.

Det är mycket bra att stadsdelsförvaltningen så småningom kommer att flytta till Rågsved, något som den förra majoriteten initierade. Tillsammans med ett kommande aktivitetshus som kommit ut av Platssamverkan Rågsved (också initierat av förra majoriteten) finns goda förutsättningar för att Rågsved kan ges ett lyft. Oroande i sammanhanget är att flytten blivit försenat ett år och kostnaderna skenat. Med en annan majoritet hade vi haft bättre kostnadskontroll. Vi är också kritiska till majoriteten i staden vars fokus i hög grad varit Järva. Även om det i dokument sägs annat, upplever vi att Rågsved i alltför hög grad glömts bort.

Äntligen börjar det röra sig i staden om vad Högdalstopparna ska användas till. Vi ser gärna att det blir ett trevligt rekreatiomsområde med möjligheter för alla åldrar. Olika typer av träd skulle kunna planteras i området. Högdalstopparna gränsar till flera stadsdelar, varför vi gärna ser att arbetet kan göras som ett stadsdelsövergripande projekt.

Moderaternas Stockholm är en trygg stad. Det är en stad där invånarna vågar leva sitt liv fullt ut utan risk att någon gör intrång i livsvalen. Det är en stad där alla vågar röra sig fritt i stadsmiljön på dygnets alla timmar. I Moderaternas Stockholm flyttas makten över viktiga livsval från politikerna till medborgarna. Det börjar med en utgångspunkt om att den som arbetar ska få behålla så stor del av sin lön som möjligt och att skattesatsen därmed ska hållas så låg det går. Samtidigt vill vi att den kommunala närvaron är hög

och att det sociala skyddsnätet är välfungerande för den som är i behov av stöd och hjälp. För att åstadkomma detta behöver människor som kan arbeta komma i sysselsättning. Genom att fler är med och bidrar till det allmänna är det fler som delar på kostnaderna för att ta hand om de som inte kan ta hand om sig själva.

Stockholm behöver bli en roligare stad för stockholmare att leva i och för turister att besöka. Vi ska vara en internationell storstad med ett levande kulturliv, restauranger och barer som är öppna länge och med en levande stadsmiljö.

Stockholms barn förtjänar bättre än med dagens majoritet. Förskola och skola ska tidigt sätta in resurser när vi ser en negativ utveckling, innan problemen växt sig alltför stora. Idrotten ska få utrymme i vår stadsmiljö och resurser så att fler barn kan få ta del av den fina kraft som det ideella föreningslivet innebär. Äldreomsorgen ska ge våra äldre livsglädje och ett värdigt liv. Socialtjänsten ska finnas där för alla människor som har behov av stöd och hjälp. Den nya socialtjänstlagen och dess förebyggande ansats måste omedelbart implementeras i stadsdelen. Staden som helhet ligger efter i omställningen till det förebyggande arbetssättet. Det innebär bland annat att barn och unga inte får den hjälp och det stöd de har rätt till. Det är inte värdigt rikets största stad som i stället borde ligga i framkant. Idag lägger staden och stadsdelen stora resurser på dyra placeringar av barn och unga. Det är självklart en kostnad vi ska ta när behov föreligger. Men om vi i stället ställde om till ett förebyggande arbetssätt skulle kostanden för dyra placeringar minska samtidigt som fler barn och unga kan få en trygg uppväxt och ljus framtid.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Emelie Wassermanns (SD) förslag, Peter Backlunds (L) förslag, Cristina Petersons (C) förslag, Gustav Johanssons m.fl. (M) förslag mot förvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Gustav Johansson m. fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Emelie Wassermann (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Christina Peterson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/852-1 Tjänsteutlåtande Verksamhetsplan 2026 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
- EÅV 2025/852-1.1 Bilaga 1. SDN 14 VP 2026
- EÅV 2025/852-1.2 Bilaga 2. Plan för upphandling 2026-2028
- EÅV 2025/852-1.3 Bilaga 3a. Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål (drift)
- EÅV 2025/852-1.4 Bilaga 3b. Ansökan om budgetjusteringar för särskilda ändamål (investering)
- EÅV 2025/852-1.5 Bilaga 4. Investeringsönskemål parkinvesteringar 2026-2028
- EÅV 2025/852-1.6 Bilaga 5. Prisbilaga 2026
- EÅV 2025/852-1.7 Bilaga 6. System för internkontroll 2026
- EÅV 2025/852-1.8 Bilaga 7. Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2026
- EÅV 2025/852-1.9 Bilaga 8. Lägesbild om brott och trygghet
- EÅV 2025/852-1.10 Bilaga 9. Ledningens genomgång 2026
- EÅV 2025/852-1.11 Bilaga 10. Ansökan kompetensutvecklingsmedel språkutveckling barnskötare 2026
- EÅV 2025/852-1.12 Bilaga 11. Ansökan kompetensutvecklingsmedel Språkombud äldreomsorg 2026
- EÅV 2025/852-1.13 Bilaga 12. Ansökan kompetensutvecklingsmedel Psykisk hälsa 2026
- EÅV 2025/852-1.14 Bilaga 13. Ansökan kompetensutvecklingsmedel Traumamedveten omsorg (TMO) 2026
- EÅV 2025/852-3 Ändringsblad 2 - Verksamhetsplan 2026 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

§ 8**Rapportering till IVO av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 3 år 2025**

EÅV 2025/49

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger stadsdelsförvaltningens redovisning av rapporteringen till IVO av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 3 år 2025 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden fattar beslut om insatser till enskilda invånare enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Enligt SoL och LSS ska kommuner redovisa de gynnande beslut om insatser enligt respektive lagstiftning som inte har kunnat verkställas inom tre månader från beslutsdatum till IVO. Rapporteringsskyldigheten gäller även tidigare rapporterade ärenden som ännu inte har verkställts under närmast föregående kvartal.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning redovisar kvartalsvis till stadsdelsnämnden de ej verkställda besluten som stadsdelsförvaltningen rapporterat till IVO.

Rapporteringen för kvartal 3 år 2025 visar en ökning om två beslut jämfört med kvartal 2. Inom Stöd och service till personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri noteras en ökning om fyra ej verkställda beslut. Inom Individ och familjeomsorg barn och unga noteras en minskning om ett ej verkställt beslut. Äldreomsorg visar en ökning om ett ej verkställt beslut. Vid rapporteringsperiodens slut fanns 26 beslut som var fortsatt ej verkställda, vilket är detsamma som för kvartal 3 år 2025.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger redovisningen av rapporteringen till IVO för kvartal 3 år 2025 av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS till handlingarna. Stadsdelsförvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger redovisningen av rapporteringen till IVO för kvartal 3 år 2025 av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/49-1 Rapportering till IVO av verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 3 år 2025

§ 9**Fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsår 2026**

EÄV 2025/785

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsåret 2026.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnderna ansvarar för bidragsgivning till föreningar med utpräglad lokal verksamhet. Ärendet syftar till att fördela föreningsbidrag i form av verksamhets- och aktivitetsstöd till föreningar inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde.

Föreningsbidrag beviljas i regel endast till ideella föreningar och ges inte till aktörer med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism. Inför verksamhetsåret 2026 har föreningar kunnat söka föreningsbidrag, både verksamhets- och aktivitetsstöd, mellan den 1 augusti och den 15 september 2025 genom en digital ansökningsblankett.

Inför verksamhetsåret 2026 har totalt 33 föreningar ansökt om föreningsbidrag, fördelat över 44 stycken ansökningar. Det totala ansökningsbeloppet uppgår till 4 471 195 kronor. Samtliga ansökningar och kompletteringar har inkommit i tid.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beviljar föreningsbidrag om sammanlagt 1 050 000 kronor.

Föreningar som blivit beviljade bidrag för verksamhetsåret 2026 ska snarast kontakta stadsdelsförvaltningen om förutsättningarna för det beviljade bidraget förändrats. Föreningar som beviljas bidrag för verksamhetsåret 2026 ska lämna in en redovisning av hur stödet har använts senast den 31 januari 2027.

Medel som inte förbrukats under den period som bidraget avser ska återbetalas och får inte användas för annat ändamål. Vid behov kan stadsdelsförvaltningen återkräva bidraget.

Stadsdelsförvaltningen önskar ha ett samarbete med de föreningar som beviljas föreningsbidrag kring planerade aktiviteter för att kommunicera ut dessa till berörd målgrupp inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till fördelning av föreningsbidrag för verksamhetsåret 2026.

Yrkande

Emelie Wassermann (SD) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

- Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
- Att avslå förvaltningens förslag till föreningsbidrag till följande föreningar:
ABF Stockholm
Bangladesh Kultur Förening
Sierra Leone Swedish Friendship Association
Gemensamt Steg
Hagsätra Collective
Nya Rågsveds Folkets Hus
Drömstort Förening
Riksteaterföreningen Söder om Söder
- Att bevilja Attention Globen med omnejd 38 500 kronor i bidrag.
- Att bevilja Söder och Söder DHR Stockholmsavdelningen 25 000 kronor i bidrag.
- Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna anser att föreningsbidrag från stadsdelsnämnden ska användas med tydlig prioritering och riktas till verksamheter som stärker nämndens kärnuppdrag. För Sverigedemokraterna innebär detta att bidrag i första hand ska gå till barn och unga, seniorer samt personer med funktionsnedsättning. Det är dessa grupper som nämnden har ett särskilt ansvar för och där behovet av trygghet, gemenskap och meningsfulla aktiviteter är som störst.

De föreningar som av oss föreslås få avslag bedriver verksamhet med breda eller otydliga målgrupper, kultur- och mötesplatsverksamhet eller studieförbund med identitetsbaserade projekt där kopplingen till stadsdelsnämndens ansvar är svag. Flera av dessa verksamheter bör i stället hanteras inom andra nämnders ansvarsområden eller finansieras genom andra stödformer eller inte alls.

Föreningen Attention Globen med omnejd söker 38 500 kronor i bidrag för verksamhet som riktar sig till unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, en grupp som är underrepresenterad när det gäller fritidsaktiviteter och social verksamhet. Med anledning av

detta anser vi att stödet till dem bör beviljas med hela det sökta beloppet.

Föreningen Söder och Söder DHR ansöker om 25 000 kronor i bidrag för att bryta isoleringen för personer med funktionsnedsättning genom att anordna musikunderhållning, pub-kvällar, lunch-träffar och styrelsemöten. Föreningen arbetar med att stötta och ledsaga personer med funktionsnedsättning vilket är en prioriterad grupp för Sverigedemokraterna. Vi föreslår därför att nämnden beviljar sökt belopp.

Sverigedemokraterna vill betona vikten av att skattebetalarnas medel ska användas ansvarsfullt och med tydlig styrning. När resurserna är begränsade krävs prioriteringar som ger konkret och mätbar nytta för de grupper som stadsdelsnämnden har ett särskilt ansvar för.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Emelie Wassermanns (SD) förslag mot förvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Emelie Wassermann (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/785-1 Tjänsteutlåtande: Fördelning av föreningsbidrag 2026
- EÅV 2025/785-2 beslutade-reviderade-riktlinjer-for-foreningsbidrag-eav-stadsdelsnamnd-2025 (1)

§ 10**Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds
delegationsordning 2026**

EÅV 2025/804

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer att delegationsordningen gäller från och med den 1 januari 2026.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören i uppdrag att enligt 7 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) besluta på nämndens vägnar i de ärendegrupper som anges i delegationsordningen.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd överlåter enligt 7 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) åt stadsdelsdirektören att i sin tur uppdra åt annan anställd inom kommunen att besluta i stadsdelsdirektörens ställe.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger ordföranden eller, vid dennes förhinder, förste vice ordförande eller andre vice ordförande i uppdrag att enligt 6 kap. 39 § kommunallagen (2017:725) besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens beslut inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd kan som huvudregel delegera beslutanderätt till presidiet, sociala delegationen, en politiker i nämnden, en anställd i Stockholms stad eller en automatiserad beslutsfunktion. Syftet med att delegera beslutanderätt är att avlasta nämnden från rutinartade ärenden och möjliggöra en effektivare förvaltning.

Nämnden beslutar årligen i december om en ny delegationsordning för följande år. Stadsdelsförvaltningen har genomfört en översyn av nämndens delegationsordning inför 2026 och tagit fram ett förslag till nämnden.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd fastställer delegationsordningen att gälla från med den 1 januari 2026.

Särskilt uttalande

Emelie Wassermann (SD) lämnar ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna konstaterar att delegationsordningen i huvudsak följer gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Samtidigt ser vi med oro på att den innebär en långtgående överföring av beslutanderätt från den politiska nivån till förvaltningen.

Genom delegationsordningen ges tjänstemännen möjlighet att fatta beslut om upphandlingar, lokalhyror och andra ekonomiskt omfattande åtaganden på mycket höga beloppsnivåer, ofta utan föregående politisk prövning och med begränsad återrapportering. Detta riskerar att i praktiken försvaga nämndens möjlighet att utöva styrning över verksamhetens inriktning, omfattning och prioriteringar.

Särskilt anmärkningsvärt är att beslut som rör lokaler, investeringar och föreningsbidrag, områden med tydlig politisk dimension, i stor utsträckning hanteras på delegation och endast anmäls i efterhand. Även möjligheten att stänga verksamheter under längre tidsperioder utan nämndbeslut väcker frågor om ansvar och demokratisk insyn.

Sverigedemokraterna anser att delegationsordningen i större utsträckning bör värna den folkvalda nämndens roll. Politiskt känsliga och ekonomiskt betydelsefulla beslut ska som huvudregel fattas av nämnden, inte av förvaltningen. Effektivitet får aldrig gå före demokratiskt ansvarstagande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/804-1 Tjänsteutlåtande: Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds delegationsordning 2026
- EÅV 2025/804-2 Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds delegationsordning 2026-01-01

§ 11**Upphandling av betesdjur på kommunalmark**

EÄV 2025/970

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en upphandling för betesdjur.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören i uppdrag att på nämndens vägnar fatta beslut i alla frågor avseende upphandlingen innefattande beslut om upphandlingsdokument, tilldelningsbeslut, undertecknande av ramavtal och andra erforderliga beslut under avtalstiden, inklusive eventuell förlängning.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören rätt att besluta att upphandlingen ska genomföras tillsammans med annan nämnd eller andra nämnder i Stockholms stad samt vidaredelegera beslutanderätten till förvaltningschef inom annan nämnd i Stockholms stad.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsförvaltningar i staden har de senaste åren haft betesdjur på olika platser under sommarmånaderna. Genom upphandlade parkentreprenörer har det varit möjligt att avropa detta som naturvårdsinsatser. Under 2025 och 2026 kommer flera av stadens stadsdelsförvaltningar att ta över drift och underhåll av parker i egen regi och det är därför nödvändigt att genomföra en upphandling för betesdjur.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning kommer att genomföra en upphandling som övriga berörda stadsdelsförvaltningar godkänner genom delegation. Upphandlingen omfattar tjänsten att tillhandahålla betesdjur på platser inom stadens park- och naturmark och det ska vara möjligt att avropa från upphandlingen när behov uppstår.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en upphandling för betesdjur. Vidare föreslår förvaltningen att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören i uppdrag att på nämndens vägnar fatta beslut i alla frågor avseende upphandlingen innefattande beslut om upphandlingsdokument, tilldelningsbeslut, undertecknande av ramavtal och andra erforderliga beslut under avtalstiden, inklusive eventuell förlängning.

Förvaltningen föreslår även att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören rätt att besluta att upphandlingen ska genomföras tillsammans med annan nämnd eller andra nämnder i Stockholms stad samt vidaredelegera beslutanderätten till förvaltningschef inom annan nämnd i Stockholms stad.

Yrkanden

Gustav Johansson m.fl. (M), Peter Backlund (L), Christina Peterson (C) och Emelie Wassermann (SD) yrkar gemensamt att nämnden ska besluta enligt följande:

- Att återremittera ärendet.
- Att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd uppdrar åt förvaltningen att återkomma med alternativa tillvägagångssätt för att säkra naturvårdsbete på kommunal mark utan upphandling enligt lagen om offentlig upphandling.
- Att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd därmed inte ger förvaltningen i uppdrag att genomföra upphandling i enlighet med föreliggande förslag.

Vi i oppositionen är för att betesmarker hålls öppna och används. Naturvårdsbete är ett av de mest beprövade och kostnadseffektiva sätten att säkerställa levande betesmarker. Det är inte djuren som är problemet. Det är sättet stadsdelsnämnden föreslås organisera detta på.

Det finns en tydlig ironi i hur vänstermajoriteten talar om att återta kontrollen. När drift och skötsel flyttas in i egen regi försvinner samtidigt den flexibilitet som tidigare efterfrågades. När externa entreprenörer bar helheten kunde insatser anpassas snabbt efter plats, säsong och behov. Nu blir logiken i stället att varje avvikelse kräver ny hantering, nya rutiner och mer administration. Kontroll blir inte smidighet. Kontroll blir tröghet.

Förslaget innebär dessutom att kommunen ska upphandla betande djur som om det vore en standardiserad tjänst. Det leder till orimliga konsekvenser. Ska förvaltningens tjänstemän kravställa och följa upp rödkullor, linderödssvin och gutfår som om det vore kontorsstolar. Ska politiska mål bli kravtexter i en kravspecifikation för klövar och mular. Ska stadens klimat- och utsläppskrav även gälla betande rödkullor, deras foder och deras metan, med

uppföljning, rapportering och avvikelshantering. Här går styrningen från naturvård till kommunal planekonomi.

Risken är uppenbar att mer tid läggs på att administrera avtalen än på att sköta naturen. Förvaltningen bör därför återkomma med alternativa lösningar som bygger på beprövad praxis, såsom arrende eller nyttjanderätt där kommunen upplåter mark med tydliga skötselkrav, mark- och betesavtal med lokala djurhållare eller öppna intresseanmälningar som matchar betesmarker med aktörer utan upphandlingskunskap.

Gemensamt för dessa alternativ är att de är enklare, mer robusta och bättre anpassade till verkligheten. Staden ska ange mål och följa upp resultat, inte bli planekonomisk upphandlingsmyndighet för klövar och mular.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att ärendet ska behandlas idag och att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Gustav Johanssons m.fl. (M), Peter Backlunds (L), Christina Petersons (C) och Emelie Wassermanns (SD) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar att ärendet ska behandlas idag och beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Gustav Johansson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Christina Peterson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Emelie Wassermann (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Ajournering

Sammanträdet ajournerades kl 20:00-20:05.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/970-1 Tjänsteutlåtande: Upphandling av betesdjur på kommunal mark
- EÅV 2025/970-2 Vidaredelegation Skarpnäck betesdjur

§ 12**Remiss av revisionsrapport – Kränkande behandling och diskriminering i förskolan****Yttrande på revisionsrapport Dnr: RVK 2025/93**

EÅV 2025/816

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande på revisionsrapporten.

Sammanfattning av ärendet

Stadsrevisionen har granskat om förskolorna i tre stadsdelsnämnder förebygger och åtgärdar kränkande behandling och diskriminering i sitt arbete. Stadsdelsnämnden har fått rapporten för yttrande.

Granskningen visar att de granskande stadsdelsnämnderna bedriver ett förebyggande och målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering. Stadsdelsnämnderna rekommenderas att se över delegationsordningen och anmälan av delegationsbeslut, säkerställa innehåll och omfattning i de årliga planerna mot diskriminering och kränkande behandling, säkerställa att barn hörs vid behov samt stärka den systematiska uppföljningen.

Stadsdelsförvaltningen har och kommer att vidta ett antal åtgärder utifrån rapportens rekommendationer. Det handlar om rutiner för anmälan av delegationsbeslut och framtagande av plan mot diskriminering och kränkande behandling. Den rutin som finns vid misstanke om att barn har utsatts för kränkande behandling eller diskriminering kommer att revideras för att tydliggöra att barn ska höras i utredningen. Uppföljningen ska stärkas bland annat genom att säkerställa att ärenden innehåller alla delar (anmälan, utredning och eventuella åtgärder och uppföljning).

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande på revisionsrapporten.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/816-2 Tjänsteutlåtande: Revisionsrapport kränkande behandling och diskriminering i förskolan
- EÅV 2025/816-1.1 Revisionsrapport - Kränkande behandling och diskriminering i förskolan

§ 13**Remiss av motion om att utreda det långsiktiga behovet och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning****Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/909**

EÄV 2025/843

Beslut

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Hanna Wistrand (L), har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om att utreda det långsiktiga behovet och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning.

Motionären menar att barn och unga med funktionsnedsättning i Stockholms län inte har samma möjligheter att delta i fritidsaktiviteter som andra och att utbudet av tillgängliga fritidsaktiviteter är ojämnt fördelat inom länet. Motionären menar vidare att möjligheter till fritidsaktiviteter för målgruppen blir beroende av var de bor och om deras föräldrar har tillgång till bil.

Av stadens program för tillgänglighet och delaktighet framgår att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i fritidsaktiviteter på jämlika villkor och att staden ska utveckla sådana aktiviteter. I staden finns det stadsövergripande nätverket *Fritid för alla*. Syftet med nätverket är att utveckla fritidsaktiviteter som fungerar bra för barn och unga som har funktionsnedsättning.

Stadsdelsförvaltningen menar att det redan befintliga nätverket och dess arbete innebär att staden inte har något egentligt behov av utredning enligt motionärens förslag. Det utesluter inte att det kan finnas ett större behov av utredning och utveckling i stadens kranskommuner.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Yrkanden

Peter Backlund (L). Gustav Johansson m.fl. (M) och Christina Peterson (C) yrkar gemensamt att nämnden ska besluta enligt följande:

- Att bifalla motionen.
- Att därutöver anföra.

Motionens utgångspunkt är att barn och unga med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet till en regelbunden veckoaktivitet som andra barn. Det handlar inte om att få prova något någon gång – utan om att faktiskt kunna delta i en återkommande aktivitet som ger gemenskap, rutiner och meningsfull fritid. Det är den centrala problembilden.

För oss är det viktigt att staden tar frågan på stort allvar. Ett barn ska inte få olika möjligheter till fritid beroende på om familjen har bil, orkar vara projektledare eller råkar bo i rätt kommun. Det är också tydligt att dagens system inte räcker för att ge barn med funktionsnedsättning samma chans att delta i aktiviteter varje vecka.

Motionens förslag om en bredare, kommunövergripande kartläggning och en långsiktig finansieringsmodell är därför både rimligt och nödvändigt. Det är så vi kan åstadkomma likvärdighet – inte genom att hänvisa till punktinsatser eller nätverk som redan haft svårt att leverera.

Vi vill att Stockholm ska driva på detta arbete, inte luta sig mot att kommuner gör olika. Barn med funktionsnedsättning ska ha samma rätt till en meningsfull fritid som alla andra.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Peter Backlunds (L), Gustav Johanssons m.fl. (M) och Christina Petersons (C) gemensamma förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Christina Peterson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Gustav Johansson m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/843-2 Tjänsteutlåtande: Remiss av motion om att utreda det långsiktiga behovet och finansieringen av kommunövergripande fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning
- EÅV 2025/843-1.1 Motion om att utreda det långsiktiga behovet och finansiering av kommunövergripande fritidsverksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning

§ 15**Remiss av styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag****Svar på remiss från kommunstyrelsen, rotel IV, dnr KS 2025/1355**

EÅV 2025/971

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har skickat ärendet *Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag* på remiss. Remissen handlar om hur Stockholms stad ska organisera beslut om insatser som kan ges utan behovsprövning enligt den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025.

Förslaget innebär att kommunfullmäktige ger socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och äldre- och funktionshindernämnden rätt att, till och med 31 december 2028, besluta vilka insatser som ska tillhandahållas utan behovsprövning, om eventuella villkor ska gälla för insatsen och om undantag från dokumentationsskyldighet ska göras. Beslut som fattas av dessa nämnder ska gälla för hela staden och stadsdelsförvaltningarna ges möjlighet att lämna synpunkter innan beslut fattas.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att den föreslagna beslutsordningen är ändamålsenlig och stödjer omställningen till en mer förebyggande och lättillgänglig socialtjänst. Genom att flytta beslut till facknämnderna möjliggörs en samordnad och effektiv hantering i hela staden under omställningsperioden.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/971-2 Tjänsteutlåtande: Remiss av Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
- EÅV 2025/971-1.4 Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, Arbersmarknadsförvaltningen

- EÅV 2025/971-1.1 Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
- EÅV 2025/971-1.2 Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, Äldreförvaltningen
- EÅV 2025/971-1.5 Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, Socialförvaltningen
- EÅV 2025/971-1.6 Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
- EÅV 2025/971-1.3 Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag

§ 16

Remiss av motion om att påbörja utvecklingen av Högdalstopparna till ett attraktivt och öppet friluftsf- och rekreationsområde och utreda möjligheten till kollektivtrafik

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/911
EÄV 2025/973

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har sänt en remiss av en motion, från Hanna Wistrand (L), om att staden ska utveckla Högdalstopparna till ett friluftsf- och rekreationsområde samt utreda möjligheterna för kollektivtrafik dit.

Under 2025 påbörjade staden ett detaljplanearbete för Högdalstopparna, med syftet att skapa ett attraktivt och öppet friluftsf- och rekreationsområde. Stadsdelsförvaltningen kan därför konstatera att det som motionären föreslår i huvudsak redan är påbörjat. Kollektivtrafiken ansvarar regionen för och det är något som stadsdelsförvaltningen har begränsad möjlighet att påverka.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Yrkande

Peter Backlund (L) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Peter Backlund (L), Gustav Johansson m.fl. (M) och Christina Peterson (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande:

Vi välkomnar att staden äntligen påbörjat ett detaljplanearbete om Högdalstopparna, något som helt ligger i linje med motionärens intentioner. Förutsättningarna är goda att detta skulle kunna bli ett

mycket attraktivt område för friluftaktiviteter och rekreation, exempelvis med den fantastiska utsikt som bjuds från topparna. Ett öppet och välskött friluftsområde bidrar till ökad livskvalitet och folkhälsa. Vi ser att möjligheterna är många för många olika typer av aktiviteter. Viktigt i sammanhanget är att öka tillgängligheten och att området kan utvecklas för alla åldrar, liksom för paraidrotter. Förvaltningen skriver om problemen med jätteloka i området. När jättelokor väl tas bort, ser vi gärna att fler träd planteras.

Området berör flera stadsdelar i området. Vi vill därför att ett stadsdelsövergripande projekt påbörjas när detaljplanen är på plats och intentionerna ska förverkligas.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Peter Backlunds (L) förslag mot förvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/973-2 Tjänsteutlåtande: Remiss av motion om att påbörja utvecklingen av Högdalstopparna till ett attraktivt och öppet frilufts- och rekreationsområde och utreda möjligheten till kollektivtr
- EÅV 2025/973-1.1 Motion om att påbörja utvecklingen av Högdalstopparna till ett attraktivt och öppet frilufts- och rekreationsområde och utreda möjligheten till kollektivtrafik
- EÅV 2025/973-3 Bilaga 2. Program för utveckling av Högdalstopparna 2005

§ 17**Stadsdelsdirektörens information**

Ordförande Hassan Jama (V) förmedlar en hälsning från stadsdelsdirektör Anders Carstorp som önskar alla en god jul.

§ 18**Anmälningar för kännedom****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger anmälningsärendena till handlingarna.

Anmälda handlingar

- Protokoll från Enskede-Årsta-Vantörs sociala delegation 20 november 2025
- Ungas värld i slutet på gröna linjen – En kartläggning med Situasjon-Analyse-Tiltak (SAT) i Hagsätra 2025
- Remissvar på förvaltningsremiss angående bygglov för fågeltorn på Årstafältet
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-11-25 § 8
- Svar på förvaltningsremiss angående ansvar för samordnade dagvatten och skyfallsanläggningar
- Svar på återremiss av förvaltningsremiss av bygglov angående placering av återvinningsstation
- Protokollsutdrag från kommunfullmäktige från 2025-12-01 §17
- Protokoll från Enskede-Årsta-Vantörs sociala delegation 4 december 2025
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 10
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 12
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 13
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 15
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 16
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 17
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 18
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2025-12-09 § 19
- Protokoll extra förvaltningsgrupp 3 december 2025
- Protokoll förhandling MBL § 11 2025-12-08
- Protokoll förvaltningsgrupp 10 december 2025

§ 19**Redovisning av delegationsbeslut**

EÅV 2024/922

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger rapporten till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2024/922-21 Redovisning av delegationsbeslut - dec 2025

§ 20**Stadsdelsnämndens frågor****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd noterar att inga skrivelser har inkommit.

Inkomna skrivelser

Inga skrivelser lämnades in vid stadsdelsnämndens sammanträde den 18 december 2025.